Michael Komárek ke Dni Země 2026: „Planetě přeji, aby ti, kteří rozhodují, vycházeli z faktů a brali je vážně“

22.4.2026 - Lenka Prokopová | Česká zemědělská univerzita v Praze

První jarní dny a probouzející se příroda jsou už více než půl století na celém světě příležitostí podpořit životní prostředí, upozornit na ekologické hrozby a připomenout si jedinečnost života na Zemi. Planeta má svátek jednou v roce, 22. dubna, péče o ni si však zaslouží permanentní pozornost nás všech. A právě v duchu udržitelné budoucnosti vychovává své studenty i Česká zemědělská univerzita. Jedna z jejích šesti fakult má péči o ochranu planety přímo v náplni práce. Děkana Fakulty životního prostředí profesora Michaela Komárka jsme v minulých dnech zastihli při výzkumech na Svalbardu (Špicberky).

Jak budou u vás na fakultě probíhat oslavy Dne Země a koho při té příležitosti oceníte?

Den Země na Fakultě životního prostředí ČZU bereme hlavně jako příležitost potkat se napříč fakultou i mimo ni, se studenty, kolegy, absolventy, partnery, našimi přáteli i širší veřejností. Nejde jen o odborný program, ale i o atmosféru, kde se lidé mohou zastavit, diskutovat, sdílet zkušenosti a vytvořit nové spolupráce. Letos při té příležitosti ocením fotografa Petra Bambouska, protože jeho práce má pro vztah veřejnosti k přírodě velký význam. Dlouhodobě ukazuje krásu i křehkost přírody způsobem, který je silný, srozumitelný a působivý zároveň, a pomáhá tak lidem vnímat biodiverzitu ne jako abstraktní pojem, ale jako něco konkrétního a blízkého. Jeho přínos potvrzuje i řada domácích i mezinárodních ocenění *(např. Nature’s Best Photography 2023, The Nature Conservancy Contest 2023, Nature Photographer of the Year 2023, Czech Nature Photo atd.)* a jsem rád, že právě jeho můžeme letos na Dni Země vyzdvihnout. Součástí programu bude i výstava fotografií a přednáška autora.

Jste renomovaným odborníkem v oblasti environmentálních věd – jak hodnotíte současnou kondici planety?

Planeta není ani „v pořádku“, ani „ztracená“. Fakta jsou složitější. V některých ukazatelích jsme velmi nebezpečně daleko: klima se mění, biodiverzita mizí, tlak na půdu a vodu roste, stejně tak znečištění všech složek životního prostředí. Současně ale máme bezprecedentní množství dat, nástrojů a znalostí. Problém není, že bychom nevěděli. Problém je, že jednáme pomaleji, než se mění systém kolem nás. Dnes už nejde pouze o spor mezi názorovými proudy. Jde o spor mezi daty a pohodlím. A data jsou v tomto ohledu jednoznačná: ekosystémy jsou pod tlakem, některé ekosystémové služby selhávají a naše adaptační tempo je zatím nedostatečné, a to nejenom z pohledu globální změny, ale i dalších souvisejících faktorů.

Kde vidíte momentálně největší problémy? A co je největším rizikem pro životní prostředí?

Nevidím jeden izolovaný problém, ale spíše několik faktorů, které se bohužel sčítají. Vedle často zmiňované změny klimatu řešíme a budeme řešit i znečištění životního prostředí „starými“ i tzv. „emergentními“ kontaminanty, zhoršování stavu půdy, úbytek vody v krajině a pokles biodiverzity. Tyto faktory nepůsobí odděleně, ale navzájem se zesilují. Výsledkem je, že krajina a ekosystémy jsou méně odolné. Největší riziko tedy není jedna izolovaná hrozba, ale kombinace těchto jevů.

Jak pokračuje vaše práce v oblasti Arktidy, kde se již delší dobu zabýváte zkoumáním znečištění půdy?

V těchto dnech jsme přímo s kolegy na Svalbardu a pracujeme v terénu. Aktuálně vzorkujeme sivena arktického z odlehlých ledovcových jezer a jak se do arktických potravních řetězců promítá transport znečišťujících látek, tzv. věčných chemikálií. Arktida není „daleko od problémů“, Arktida je místo, kde se globální problémy velmi jasně ukazují. V polárních oblastech bývají změny rychlejší, kontrastnější a měřitelnější než jinde. Je to zde jasně pozorovatelné i teď, kdy je teplota o 15 stupňů nad dlouhodobým průměrem a dochází k výraznému tání, což komplikuje i naše vzorkování.

Které projekty poslední doby na vaší fakultě mají největší pozitivní dopad na životní prostředí?

Tady si dovolím být spíše obecný. Věřím, že všechny projekty na Fakultě životního prostředí mají svůj význam a nějakým způsobem přispívají k ochraně nebo rozvoji životního prostředí, takže je těžké vyzdvihnout jen několik z nich. Těší mě ale, že na fakultě dokážeme využívat různé přístupy, od excelentního základního výzkumu přes aplikované projekty až po spolupráci s praxí a veřejnou správou. Právě tahle pestrost je podle mě naší velkou silou. Díky ní se věnujeme jak tématům vody, půdy, biodiverzity nebo znečištění, tak i otázkám klimatické změny, adaptace krajiny a udržitelného hospodaření. Za největší přínos proto nepovažuji jeden konkrétní projekt, ale to, že naše fakulta dlouhodobě propojuje vědecké poznání s praktickými řešeními, která mohou mít skutečný dopad na stav životního prostředí.

Co byste popřál planetě k jejímu svátku?

Popřál bych jí, aby lidé, kteří rozhodují, vycházeli z faktů a brali je opravdu vážně. Aby s daty nepracovali jen formálně, ale aby jim rozuměli, uměli je správně vyhodnocovat a promítat je do konkrétních rozhodnutí. Právě v otázkách životního prostředí je důležité rozhodovat ne podle dojmů nebo momentální nálady, ale podle toho, co víme a co nám dlouhodobě ukazují odborné poznatky. A o to se na fakultě snažíme.

Lenka Prokopová

Foto: Tomáš Jůnek

https://www.czu.cz/cs/r-7229-aktuality-czu/michael-komarek-ke-dni-zeme-2026-planete-preji-aby-ti-kteri-.html